

Saint Petersburg, ampurdanesament californiana

'Avida Dollars' al Paradís

Tampa Bay és una badia paradisiàca de la costa oest de Florida. La seva luxuriosa placidesa embolcalla un bon grapat de dòlars en pintures de l'àvid Salvador Dalí.

La badia que allotja Tampa i Saint Petersburg posseeix un dels microclimes més prodigiosos de tots els Estats Units, fins al punt que el seu sol ha estat protagonista de la juguesca més agosarada de la indústria periodística. Fou l'editor del *Saint Petersburg Herald* qui llançà, a primers de segle, un repte inigualable. Declarà Tampa Bay la terra del sol i afirmà que, en el cas hipotètic que un dia a les onze del matí els ciutadans encara no haguessin vist el sol, el *Herald* obriria totes les seves màquines expendedores i aquell dia el diari seria gratuït. El repte assolí tanta popularitat que periodistes de tot el país van resseguir puntalment la cita solar de Tampa Bay. A causa d'aquesta singular mesura publicitària, en els seus setanta-cinc anys de vigència, el *Herald* només ha estat gratuït un promig de sis dies a l'any.

L'any 1980 la col·lecció més completa de pintura de Salvador Dalí a l'estranger es traslladà a aquesta localitat de Florida. A. Reynolds i Eleonor R. Morse, els dos acabats col·leccionistes que s'havien deixat seduir per l'avidesa del genial empordanès, van decidir que la seva famosa col·lecció arrelaria a la terra del sol.

El 7 de març de 1982 obrí les seves portes el The Salvador Dalí Museum. Des d'aleshores una fundació sense ànim de lucre gestiona aquest assolellat museu que s'alça davant un port esportiu a dos quilòmetres del mític Key Largo.

The Salvador Dalí Museum és un local estereoscòpic. Una cinquena part de la seua superfície l'ocupen les reproduccions de les pintures de Dalí. Molts visitants inverteixen més temps en el supermercat del vestíbul que no a la sala interior. Totes les litografies estan exposades, al costat de samarretes, clauers, baralles de cartes, rellotges tous, postals, discos compactes, llibres i qualsevol altres productes que els nous fenicis s'ha-

Discovery of America..

gin empassat. A l'interior, les visites comentades es succeïxen cada dues hores. Cinc guies diferents cada dia.

El museu conté un centenar d'olis, cent aquarel·les, més d'un miler de gravats, escultures, documents de tota mena i llibres de bibliòfil. El seu patrimoni ha estat valorat en 130.000 milions de pessetes, tot i que els Reynolds-Morse asseguren haver-ne invertit al voltant de 500 en el decurs de quaranta anys de col·leccionisme convulsiu. De fet, el conjunt de les pintures exposades conté obres de tota la trajectòria daliniana. Al costat de

Cadaquès (1923) o *La noia dels rinxols* (1926) hi ha un nodrit estol de quadres surrealistes (com el primer oli adquirit pels Reynolds-Morse: *Papà, comes llargues de bon matí*), d'imatges dobles generades pel mètode paranoico-crític (com el famós *Mercat d'esclaus* que inclou el bust de Voltaire) i d'experiments diversos a partir del nombre d'or (com *Nature Morte Vivante*, de 1956). Totes les visites comentades acaben en la secció del museu que conté les anomenades "obres mestres", la darrera de les quals és *El torero al·lucinogen* (1970).

PINTURA SUBTITULADA

En general, Dalí no és un pintor especialment valorat per la crítica d'art. De fet, l'opinió més generalitzada és que les seves obres posteriors a la dècada dels quaranta no tenen gaire interès. La seva relació amb la ciència ha estat magnificada pels uns i poc tinguda en compte pels altres. El cert és que Dalí absorbeix com una esponja els coneixements que la ciència li pot oferir, i després els aplica als seus productes amb destresa. Totes les seves recordades teories sobre les

Dalí *Cadaquès*. Ala dreta, *Toreador*. Baix, *Slave market* i *Girl with curls*.

Nature Morte Vivante.

THE SALVADOR DALÍ MUSEUM

espirals logarítmiques de les banyes de rinoceront provenen de treballs com *The Geometry of Art and Life* (Matilda Ghyka; New York, 1946) o *The Curves of Life* (Theodore Andrea Cook; London, 1914). És cert que la lectura d'aquests assajos el menen a la *De Divina Proportione* del renaixentista italià Luca Pacioli, però també ho és que Dalí té l'habilitat de posar-se moltes medalles de segona solapa als ulls del món.

Resulta del tot alligador observar les reaccions dels nord-americans davant la pintura de Dalí. De la mà de les diverses especialistes que ressegueixen una per una les obres exposades els americans passen de l'ensopiment general (primera època) a l'interès creixent per la interpretació psicoanalítica que els engalta impertèrrita la comentarista (època surrealista). Poc després les conques dels ulls passen a dominar el grup. La guia els està explicant el mètode paranoico-crític. L'exemple més celebrat és el *Mercat d'esclaus amb el bust de Voltaire*. La descoberta d'un bust afrancesat

provoca les primeres mostres d'entusiasme. A partir d'aquí la visita esdevé una passejada triomfal.

Algunes de les guies prenen el paper de presentadora televisiva i interpel·len el seu públic a descobrir la imatge oculta. La resta del recorregut es transforma en una *gimkana* impensable. Tothom vol ser el primer a desxifrar el jeroglífic. Algun visitant que prèviament ha fullejat els llibres del supermercat exterior aprofita els coneixements adquirits per quedar bé davant la xicota. Hi ha bones vibracions i la paraula *genious* va de boca en boca. La passejada acaba a la secció d'"obres mestres". Tres minuts davant *Nature Morte Vivante* escoltant les relacions de la proporció divina amb la fórmula de la relativitat d'Einstein. Cinc minuts davant l'enorme "Descobriments d'Amèrica" analitzant cada pam de la pintura. Deu minuts de boques obertes a una certa distància d'*El torero al.lucinogen* per descobrir el rostre ocult del matador de toros entre les Venus. Murmuris d'aprovació. Satisfacció general.

Grans aplaudiments.

Així com les imatges de Miró es mouen en un espai purament visual i les de Picasso t'arriben moltes vegades a l'estómac, la pintura de Dalí provoca xerrera. Són un producte especialment dissenyat per generar comentaris. La majoria de les obres que més èxit aconsegueixen entre el públic nord-americà presenten alguna peculiaritat en els seus procés de gènesi i inclouen algun enigma visual que cal descobrir durant la seva contemplació. Tant se val que el rostre del torero al.lucinogen només s'intueixi en el tòrax de les distintes Venus. La qüestió és que l'obra parteix d'un repete previ que es pot formalitzar verbalment. L'impacte visual sempre en surt reforçat d'aquesta convivència amb el llenguatge. La principal virtut de Dalí és dialèctica. Sempre ha aconseguit ocupar un espai en els comentaris de la gent. Ara que Dalí ha emmudit, a Saint Petersburg les rates criden el seu nom.

Màrius Serra